CBOS
Centrum Badania Opinii Społecznej

KOMUNIKAT Z **BADAŃ**

ISSN 2353-5822

Nr 86/2023

Kwartalny bilans nastrojów społecznych

Lipiec 2023

Przedruk i rozpowszechnianie tej publikacji w całości dozwolone wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie fragmentów oraz danych empirycznych wymaga podania źródła

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
http://www.cbos.pl
(48 22) 629 35 69

W naszych badaniach wskaźnikami nastrojów społecznych są m.in. oceny i prognozy sytuacji gospodarczej i politycznej w Polsce, a także poziomu życia respondentów i ich rodzin oraz kondycji zakładów pracy, w których pracują ankietowani. Aby syntetycznie oddać dynamikę zmian nastrojów, ich bilans w drugim kwartale 2023 roku[1] prezentujemy w postaci średnich na pięciopunktowej skali od -2 do +2.

SYTUACJA POLITYCZNA

W drugim kwartale rejestrowaliśmy nieznaczne pogarszanie ocen sytuacji politycznej przy jednoczesnej minimalnej poprawie przewidywań w tym obszarze na najbliższy rok. Średnie ocen przez cały drugi kwartał były ujemne – co świadczy o utrzymującym się niezadowoleniu z sytuacji politycznej. Średnie prognoz również były ujemne, lecz w czerwcu wartość wskaźnika prognoz zbliżyła się do zera, co oznacza, że pesymizm był tylko nieznacznie silniej wyrażany niż optymizm.

CBOS

RYS. 1. Sytuacja polityczna w Polsce w drugim kwartale

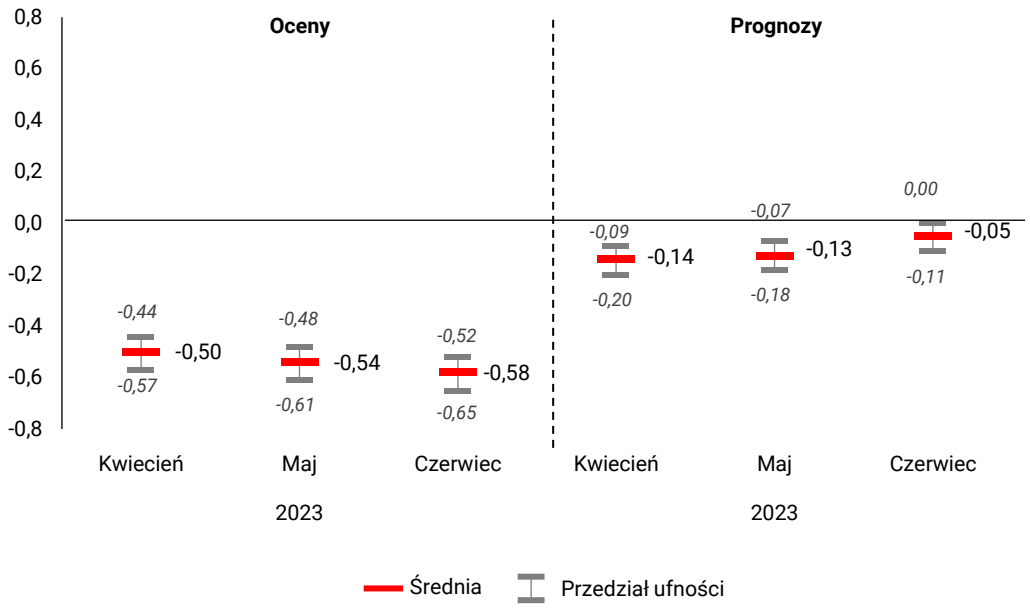

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od –2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od –2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

[1] **Prezentowane dane pochodzą z badań „Aktualne problemy i wydarzenia" realizowanych od kwietnia do czerwca 2023 roku**.

SYTUACJA GOSPODARCZA

Pomimo że w kwietniu, w stosunku do marca, pogorszyły się oceny sytuacji gospodarczej, w kolejnych miesiącach drugiego kwartału odnotowywaliśmy ich nieznaczną poprawę. W efekcie postrzeganie sytuacji gospodarczej pod koniec drugiego kwartału było zbliżone do zarejestrowanego pod koniec pierwszego kwartału. Jednocześnie w drugim kwartale odnotowaliśmy poprawę prognoz sytuacji gospodarczej, szczególnie między majem a czerwcem.

Pomimo tych pozytywnych zmian średnie ocen i prognoz przez cały kwartał były ujemne, lecz podobnie jak w przypadku przewidywań odnoszących się do sytuacji politycznej – średnia prognoz na koniec kwartału sytuowała się tylko nieznacznie poniżej zera – co oznacza, że obawy przed pogorszeniem były tylko minimalnie silniej artykułowane niż nadzieja na poprawę.

CBOS

RYS. 2. Sytuacja gospodarcza w Polsce w drugim kwartale

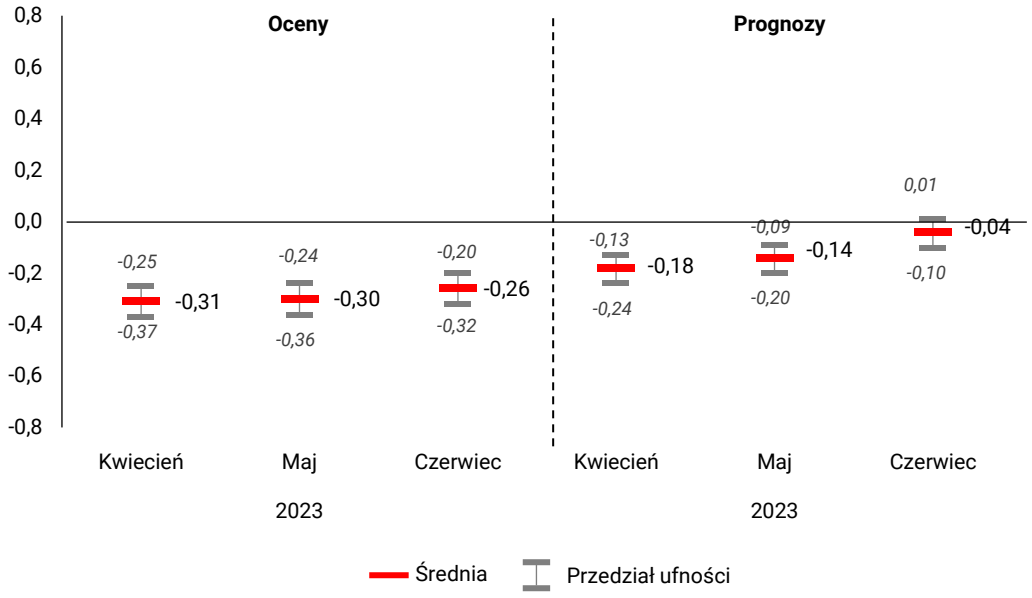

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od –2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od –2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

SYTUACJA W ZAKŁADACH PRACY

W drugim kwartale 2023 roku opinie o sytuacji w zakładach pracy nieznacznie pogorszyły się. Na dosyć stabilnym poziomie utrzymywały się w tym czasie wskaźniki przewidywań odnoszących się do sytuacji w zakładach pracy w ciągu najbliższego roku. Średnie ocen przez cały drugi kwartał były dodatnie, co oznacza, że pracujący na ogół uznają sytuację w swoich miejscach pracy za dobrą. Średnie przewidywań również przez cały kwartał były dodatnie, lecz bliskie zeru, co wynika z niewielkiej przewagi optymizmu nad pesymizmem oraz ze spodziewanego braku zmian sytuacji w zakładach pracy w ciągu najbliższego roku[2].

CBOS

RYS. 3. Sytuacja w zakładach pracy respondentów w drugim kwartale

ODPOWIEDZI OSÓB PRACUJĄCYCH ZAROBKOWO*

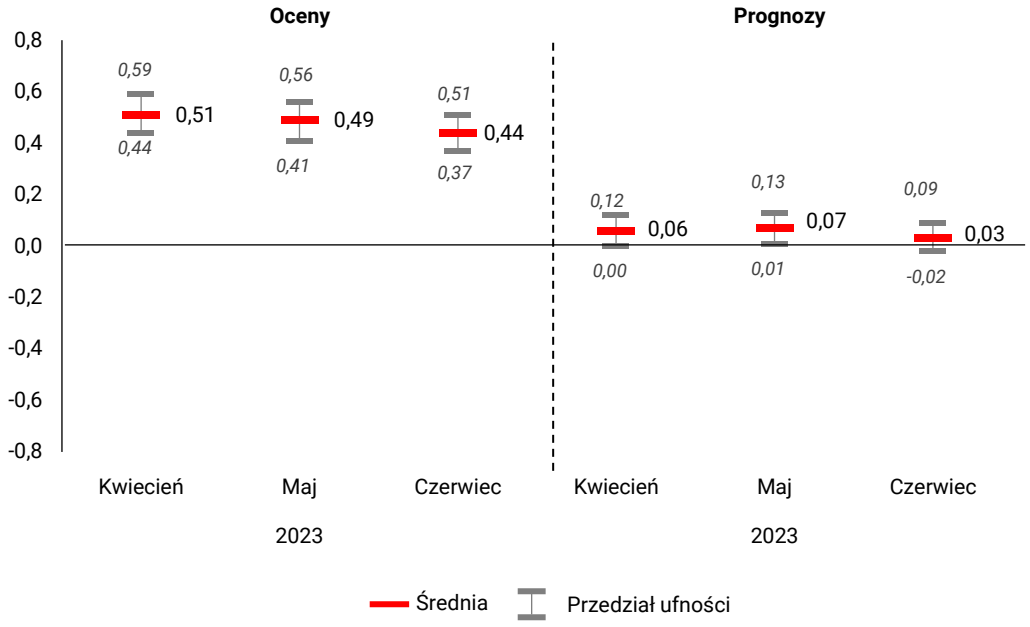

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od –2` (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od –2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

* Dotyczy osób pracujących zarobkowo, także rolników i pomagających im członków rodzin oraz emerytów, rencistów, studentów i pełnoletnich uczniów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

[2] Zob. komunikat CBOS „Nastroje na rynku pracy w czerwcu”, czerwiec 2023 (oprac. B. Badora).

POZIOM ŻYCIA

W drugim kwartale oceny poziomu życia respondentów i ich rodzin również były stabilne. Średnie ocen przez cały kwartał pozostawały dodatnie, co świadczy generalnie o zadowoleniu z poziomu życia. W przewidywaniach natomiast rejestrujemy poprawę. Wprawdzie przez cały kwartał średnie prognoz oscylowały wokół zera, co wynika z dominującego przekonania o utrzymaniu się status quo w tym obszarze[3], lecz o ile w kwietniu średnia przewidywań była ujemna, o tyle w czerwcu była już dodatnia. Oznacza to, że na koniec drugiego kwartału nadzieje na poprawę były wyrażane silniej niż obawy przed pogorszeniem.

CBOS

RYS. 4. Poziom życia respondentów i ich rodzin w drugim kwartale

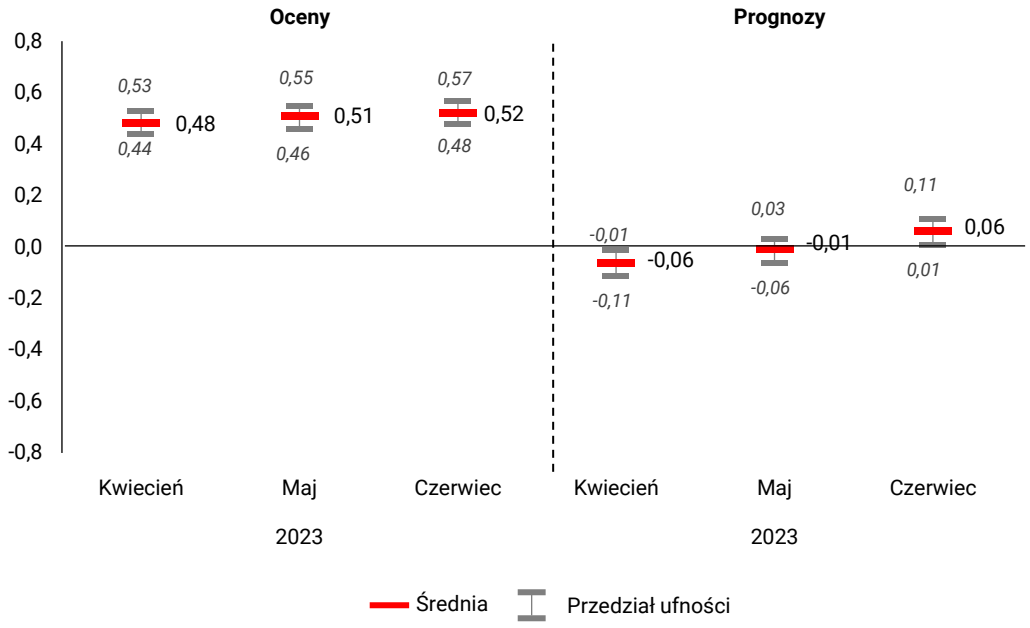

Oceny: średnie na 5-punktowej skali od −2 (bardzo zła) do +2 (bardzo dobra). Prognozy: średnie na 5-punktowej skali od −2 (zdecydowane pogorszenie) do +2 (zdecydowana poprawa)

[3] Zob. komunikat CBOS „Nastroje społeczne w czerwcu”, czerwiec 2023 (oprac. M. Feliksiak).

★★★

W drugim kwartale wzrosły nadzieje na poprawę sytuacji gospodarczej oraz poziomu życia respondentów i ich rodzin w ciągu najbliższego roku, co prawdopodobnie można wiązać z wyhamowaniem tempa wzrostu cen. Natomiast pozostałe prognozy – odnoszące się do sytuacji politycznej i kondycji zakładów pracy – były dość stabilne, choć w przypadku tych pierwszych również zarejestrowaliśmy nieznaczną poprawę.

Oceny bieżącej sytuacji, pomimo niewielkich wahań, były dosyć stabilne. W postrzeganiu sfery publicznej silniej wyrażane było niezadowolenie niż zadowolenie, a w sytuacji prywatnej – odwrotnie. Na koniec drugiego kwartału wszystkie wskaźniki prognoz oscylowały wokół zera – znaczna część badanych nie spodziewa się bowiem zmian w ciągu najbliższego roku, a obawy przed pogorszeniem sytuacji wyrażane przez niektórych respondentów są na ogół równoważone nadziejami na poprawę.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka